

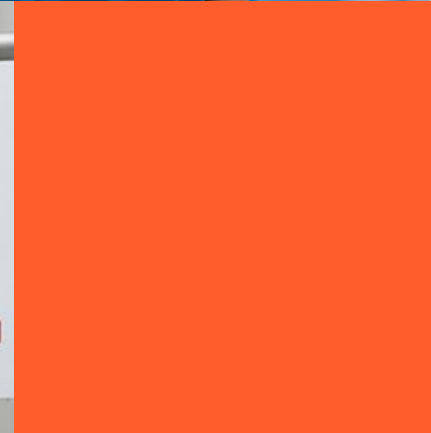
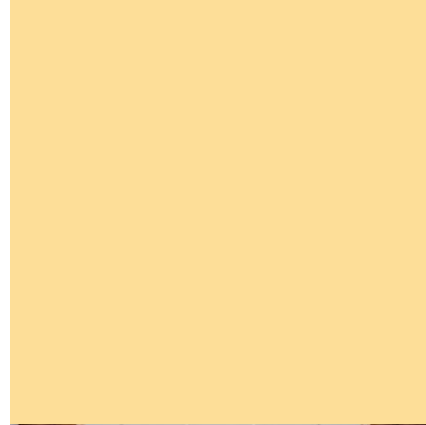
MLPCARE
MEDICALPARK | **liv**HOSPITAL

HEMŞİRELİKTE İNSAN GÜCÜ YÖNETİMİ

**OHSAD ENSTİTÜ HEMŞİRELİK
KOMİTESİ**

UZM. NURAY ERDEMİR ÇAKMAK
MLPCARE HEMŞİRELİK HİZMETLERİ DİREKTÖRÜ
OHSAD ENSTİTÜ HEMŞİRELİK KOMİTESİ BAŞKANI

2023, ARALIK

1

HAKKIMIZDA

2

HEMŞİRELİK
KAVRAMI

3

DÜNYADA VE
TÜRKİYEDE
HEMŞİRE
İSTİHDAMI

4

BEKLENTİLER

5

EĞİTİM
PROGRAMLARI

İÇİNDEKİLER

HAKKIMIZDA

MİSYON

Sağlığı korumak ve mesleği geliştirmek için:
iç ve dış paydaşlar ile işbirliği sağlayarak, hemşirelik uygulamalarına yönelik, bilimsel kaynakları ve standartları oluşturmak;

- Mesleki uygulama,
- Liderlik,
- Sistem tanıma,
- Değerlendirme konusunda,
- Eğitim ve danışmanlık vererek

önderlik etmektir.

VİZYON

Hemşirelik eğitim, uygulama, araştırma, liderlik alanlarında ulusal ve uluslararası işbirlikleri ile meslek üyelerine ve sağlık kuruluşlarına referans olmak

OHSAD ENSTİTÜ HEMŞİRELİK YÖNETİM KOMİTESİ ÜYE LİSTESİ

Yönetim Komitesi
Üyesi

Kurumu

Yönetim Komitesi
Üyesi

Kurumu

Yönetim Komitesi
Üyesi

Kurumu

GÜLER
TOSUNOĞLU

OHSAD Akademi
Enstitü Koordinatörü

BERRİN
BULUT
ÇEPNİ

Koç Üniversite
Hastanesi Hemşirelik
Hizmetleri Müdürü

MELTEM
VERİM

Bursa Anadolu
Hastanesi Hemşirelik
Hizmetleri Müdürü

NURAY
ERDEMİR
ÇAKMAK

OHSAD Hemşirelik
Komitesi Başkanı/
MLPCARE Grup HHM
Direktörü

SİBEL KİBAR

Gaziosmanpaşa
Yeniüzyıl Hemşirelik
Hizmetleri Müdürü

SEVDA
SÜMBÜL

Optimed Hastanesi
Hemşirelik Hizmetleri
Müdürü

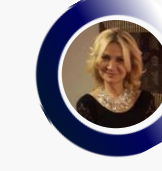
EMİNE
TÜRKMEN

OHSAD Hemşirelik Komitesi
Sekreteri/ İstinye
Üniversitesi Sağlık Bilimleri
Öğretim Elemanı

SEVDA
ELMAS

Gaziosmanpaşa Yen
Hemşirelik Hizmetle
Müdürü/ Kalite Muc

LEYLA HİKMET
AYDOĞDU

Şafak Aile Hastanesi
Hemşirelik Hizmetleri
Müdürü

SALIHA
KOÇ ASLAN

Acıbadem Sağlık Grubu
Hemşirelik Hizmetleri
Direktörü

LEYLA GÜDER
KARAKUŞ

Memorial Hizmet
Hemşirelik Hizmetleri
Müdürü

ÜMMÜHAN
DİRİCAN

Memorial Grup
Hemşirelik Hizmetleri
Müdürü

GÜLHAN
KALMUK

İstinye Üniversitesi Sağlık
Bilimleri Enstitüsü Bölüm
Başkanı

NAHİDE
ORTATEPE

İstanbul Şafak
Hastanesi Hemşirelik
Hizmetleri Müdürü

AYTÜN
LEYMUN

Emsey Hospital
Hemşirelik Hizmetleri
Müdürü

OHSAD ENSTİTÜ HEMŞİRELİK YÖNETİM KOMİTESİ ÜYE LİSTESİ

Yönetim Komitesi
Üyesi

Kurumu

Yönetim Komitesi
Üyesi

Kurumu

HAYRİYE
TAKICI

Birinu Üniversitesi
Hastanesi Sağlık Bakım
Hizmetleri Müdürü

AYŞE
ÖZTÜRK

Emsey Hospital
Hemşirelik Hizmetleri
Müdürü

ÇIĞDEM
ÖZDEMİR
ÖZLEYEN

Güven Hastanesi
Hemşirelik Hizmetleri
Müdürü

BİRSEN
CVİL

Anadolu Sağlık Grubu
Hemşire Hizmetleri
Direktörü

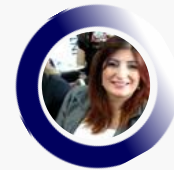
AYŞE ÇAPA

Medipol Hemşirelik
Hizmetleri Direktörü

MELTEM
BAYKAL

Büyük Merkez
Hastanesi Hemşirelik
Hizmetleri Müdürü

MERYEM
YAĞAN

İSÜ Sağlık Yönetimi Öğr.
Görev.

FLORENCE NIGHTINGALE

12 Mayıs 1820- 13 Ağustos 1910

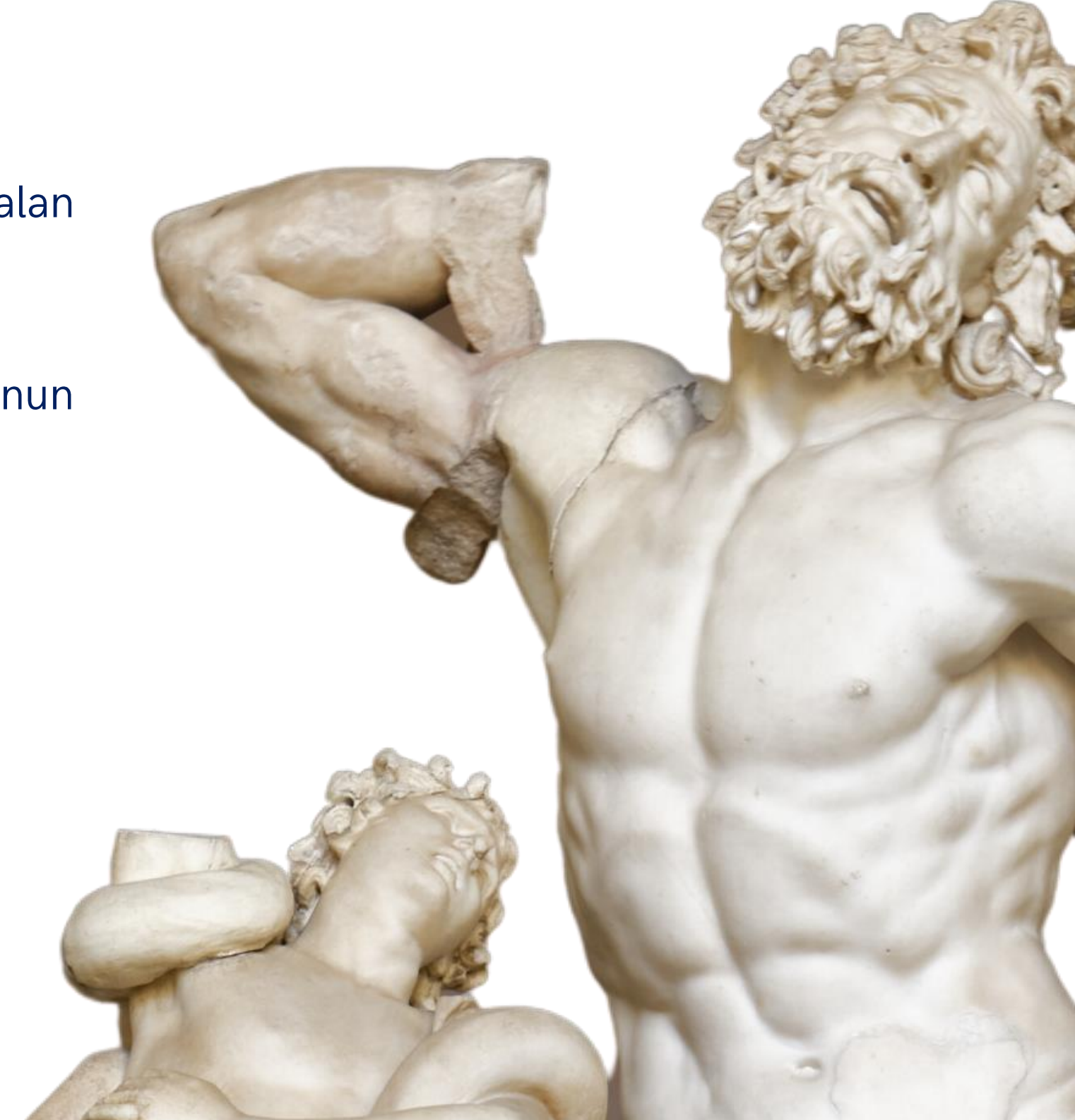

HEMŞİRELİK FELSEFESİ

Hemşirelik kuram, uygulama ve araŐtırmayı felsefe ile iliŐkili olarak ele alan bilimsel bir sağlık disipliniidir.

Hemşire, bakıma ihtiyaçı olan bireye hizmet sunarken, bireyi değerleri, inanç ve tutumları, eylem ve davranıŐları ile bir bütün olarak görmeli ve onun üst düzey hizmet alma hakkına sahip olduğuna inanmalıdır.

Bu inanç hemşirelik bakımının etik zorunluluğudur.

Uluslararası Hemşireler Birliği'ne (ICN) göre;

Hemşirelik tanımı "Bireyin, ailenin ve toplumun sağlığını koruma ve geliştirmeye yardım eden ve hastalık halinde iyileştirme ve rehabilite etmeye katılan bir meslek gurubu'dur. Hemşire ayrıca sağlık ekibinin tedavi edici ve eğitsel planlarının geliştirilmesi ve uygulamasına katılır" şeklindedir.

TÜRK
HEMŞİRELER
DERNEĞİNE
GÖRE;

BİREY

AİLE VE TOPLUM

Esenliği Korumak

Hemşirelik Hizmetinin Tanımlamak

Örgütlemek ve Değerlendirmek

Bireyleri Eğitmek

Sağlık Disiplinidir

HEMŞİRELERİN GÖREV YETKİ VE SORUMLULUKLARI TANIMI

(Hemşirelik Yönetmeliği)

İKİNCİ BÖLÜM

Hemşirelik Hizmetlerinin Kapsamı, Hemşirelerin Görev, Yetki ve Sorumlulukları

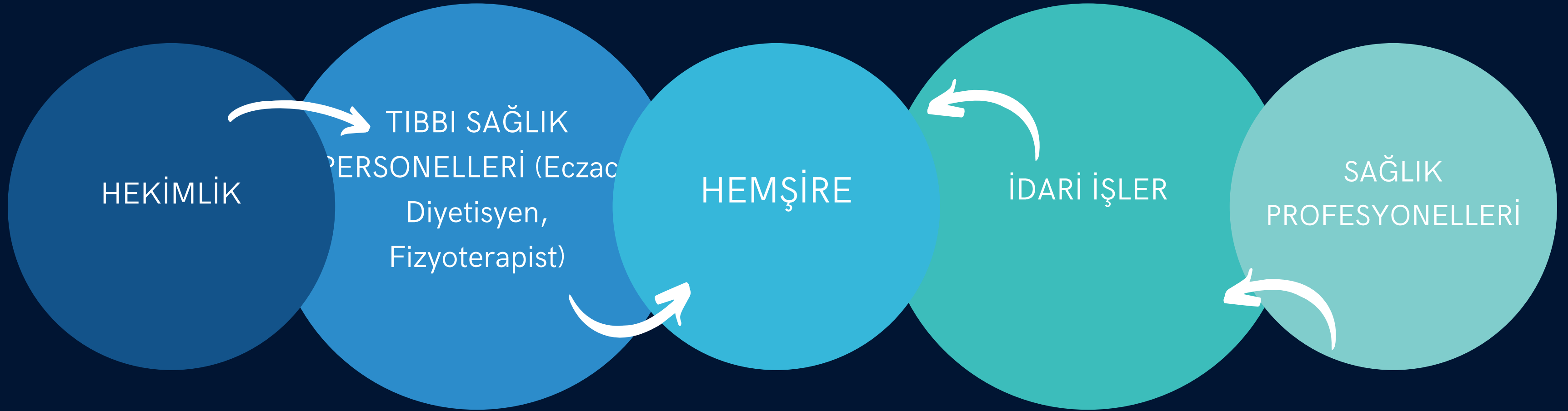
Hemşirelik hizmetlerinin kapsamı

MADDE 5 - (1) Hemşirelik hizmetleri aőađıdaki hususları kapsar:

a) Birey, aile, grup ve toplumun sağlığının geliştirilmesi, korunması, hastalık durumunda iyileőtirilmesi ve yaőam kalitesinin artırılması amacıyla hemşirenin yerine getirdiği **bakım verme, hekimce hazırlanan tıbbî tanı ve tedavi planının oluőturulması ve uygulanması, güvenli ve sağlıklı bir çevre oluőturma, eğitim, danışmanlık, araştırma, yönetim, kalite geliştirme, işbirliği yapma ve iletiőimi sağlama rolleri...**

MULTİDISİPLİNER EKİP İÇİNDE HEMŞİRENİN ROLÜ

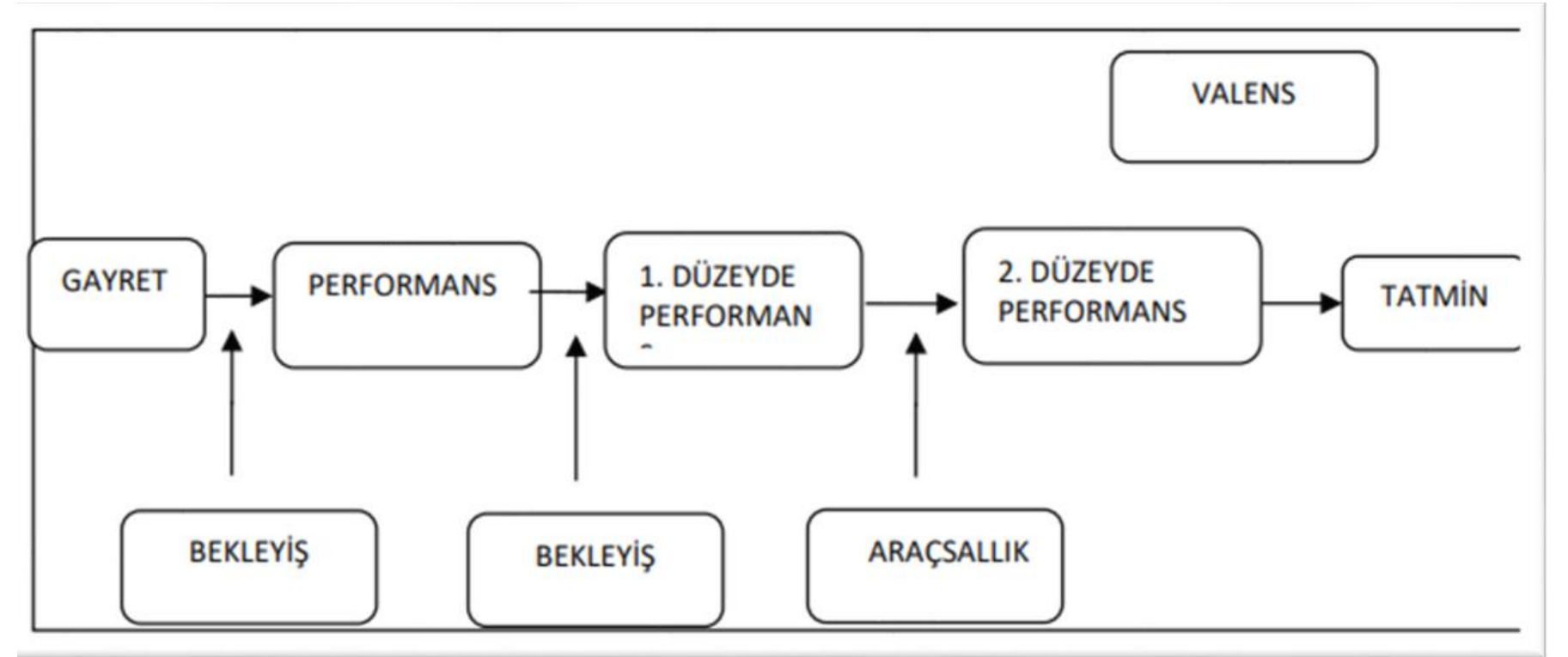
HEMŐİRELERDEN BEKLENTİ ÇOK MU YÜKSEK ?

BEKLENTİLERİN KARŞILANMADIĞI DURUMLARDA NE OLUYOR ?

Şekilde de ifade edilmekte olan Victor Vroom' un beklenti teorisine göre,

Eğer birey sergilemiş olduğu yüksek performansa rağmen ulaşmayı beklediği sonuçlara ulaşamıyorsa bu durumda bireyin motivasyonunda düşme gözlemlenecektir.

Eğer, elde edilen sonuçlar birey açısından çekici boyutta ise bireyin çaba harcama noktasında motivasyonu güçlü olacaktır. Şayet, gayret ve iyi başarı için öne sürülen ödüller (sonuçlar) bireyce bir anlam taşımıyor ise bireyin motivasyonu da bu anlamda düşük olacaktır.

HEMŞİRELERİN KURUMDAN AYRILMA NEDENLERİ

01 Düşük Personel Sayısı

02 Ücret ve Yan Haklar

03 İş Tatmini ve Motivasyon

04 Kariyer İlerlemesi ve Gelişim Fırsatları

05 Meslek Yorgunluğu ve Tükenmişlik
Çalışma Ortamı Sorunları

06 Yoğun İş Yükü ve Stres

Dünya Hemşirelik Durum Raporu'na (State of The Nursing World' s) göre;
dünya genelinde **altı milyon** hemşire açığı
bulunmaktadır.

Uluslararası Hemşireler Birliği (International Council of Nursing-ICN), 2030 yılına kadar emekli olacak hemşire sayısının **on milyona** yakın olduğuna değinilmiştir.

SAĞLIK İSTATİSTİKLERİ 2021

SEKTÖRE VE GÖRE VE GÖRE SAĞLIK PERSONELİ DAĞILIMI

Tablo 10.2. Sektörlere ve Ünvanlara Göre Sağlık Personelinin Dağılımı, 2021

	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
Uzman Hekim	45.672	16.228	31.617	93.517
Pratisyen Hekim	47.216	807	5.012	53.035
Asistan Hekim	14.360	22.657	-	37.017
Toplam Hekim	107.248	39.692	36.629	183.569
Uzman Dış Hekimi	1.077	2.125	3.337	6.539
Dış Hekimi	10.528	362	19.841	30.731
Asistan Dış Hekim	30	2.551	-	2.581
Toplam Dış Hekimi	11.635	5.038	23.178	39.851
Eczacı	4.033	728	32.450	37.211
Hemşire	155.588	37.021	39.833	232.442
Ebe	54.178	925	2.805	57.908
Diğer Sağlık Personeli	142.712	21.617	55.301	219.630
Diğer Personel ve Hizmet Alımı	252.626	73.338	155.347	481.311
Toplam Personel	728.020	178.359	345.543	1.251.922

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 17. Sağlık Personelinin Sektörlere ve Ünvanlara Göre Dağılımı, 2022

	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
Uzman Hekim	50.289	14.795	30.516	95.600
Pratisyen Hekim	47.865	734	5.098	53.697
Asistan Hekim	18.837	26.554	-	45.391
Toplam Hekim	116.991	42.083	35.614	194.688
Toplam Dış Hekimi	12.154	5.443	24.762	42.359
Eczacı	4.424	749	33.808	38.981
Hemşire	169.588	36.918	37.059	243.565
Ebe	55.942	981	2.709	59.632
Diğer Sağlık Personeli	153.362	23.360	55.939	232.661
Diğer Personel ve Hizmet Alımı	260.500	74.396	203.746	538.642
Toplam Personel	772.961	183.930	393.637	1.350.528

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

2020-2021 arasında sisteme 11.123 Kişi katılmıştır.

Seçili OECD Ülkelerinde Her Bin Kişiyeye Düşen Sağlık Personeli ve Hasta Yatağı Sayısı

	 Doktor	 Hemrişe	 Hasta Yatağı
 Belçika	3,2	11,07	5,6
 Şili	2,6	2,87	2
 Türkiye	2	2,4	2,9
 Danimarka	4,2	10,1	2,6
 Fransa	3,2	11,07	5,8
 Yunanistan	6,2	3,38	4,2
 Japonya	2,5	11,76	12,8
 OECD Ortalaması	3,6	8,83	4,4

Kaynak: OECD Sağlık İstatistikleri 2021

Sağlık Bakanlığı Sağlıkta İnsan Kaynakları 2023 vizyonuna göre

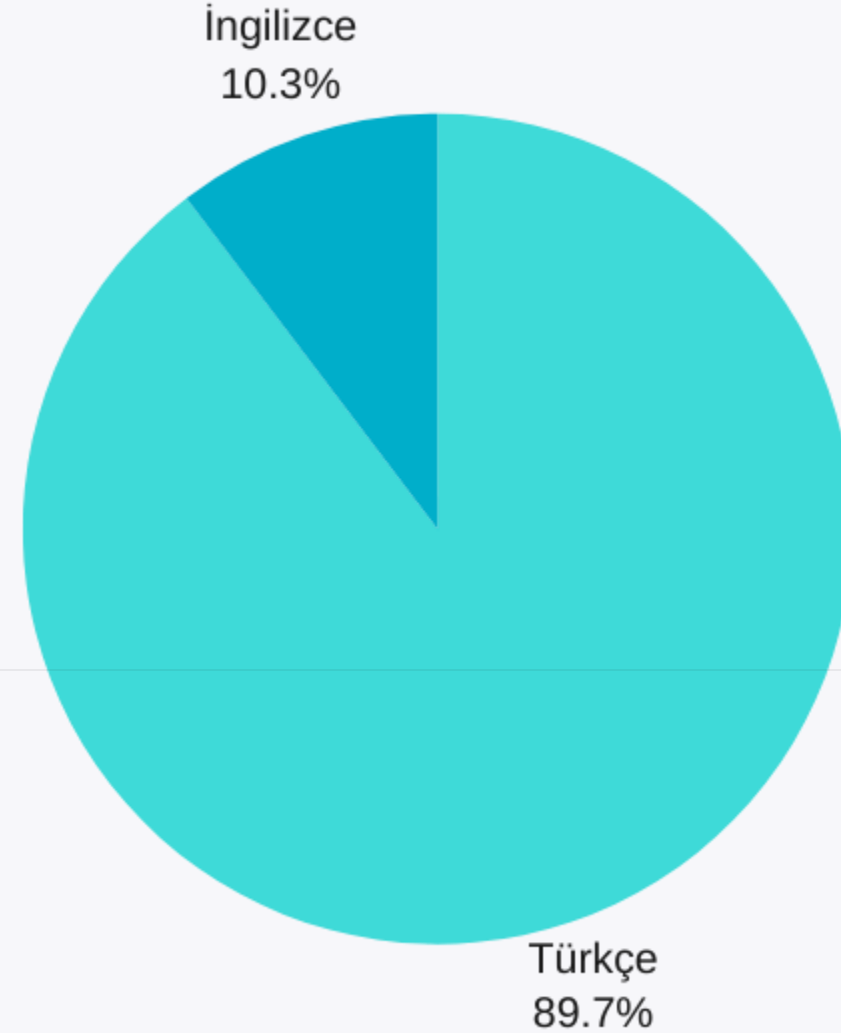
2023 yılı hemşire ihtiyacı, yaklaşık **315.017** olarak belirlenmiştir.

Bu durumda, 2023 yılında 1.000 kişiye düşen hemşire sayısı 3.7 olmaktadır

YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU (YÖK) 2022-2023 Öğretim Yılı İstatistiklerine göre

YÖK VERİLERİNE GÖRE

147 Üniversite'de
177 Hemşirelik Lisans Eğitimi
Programı var.

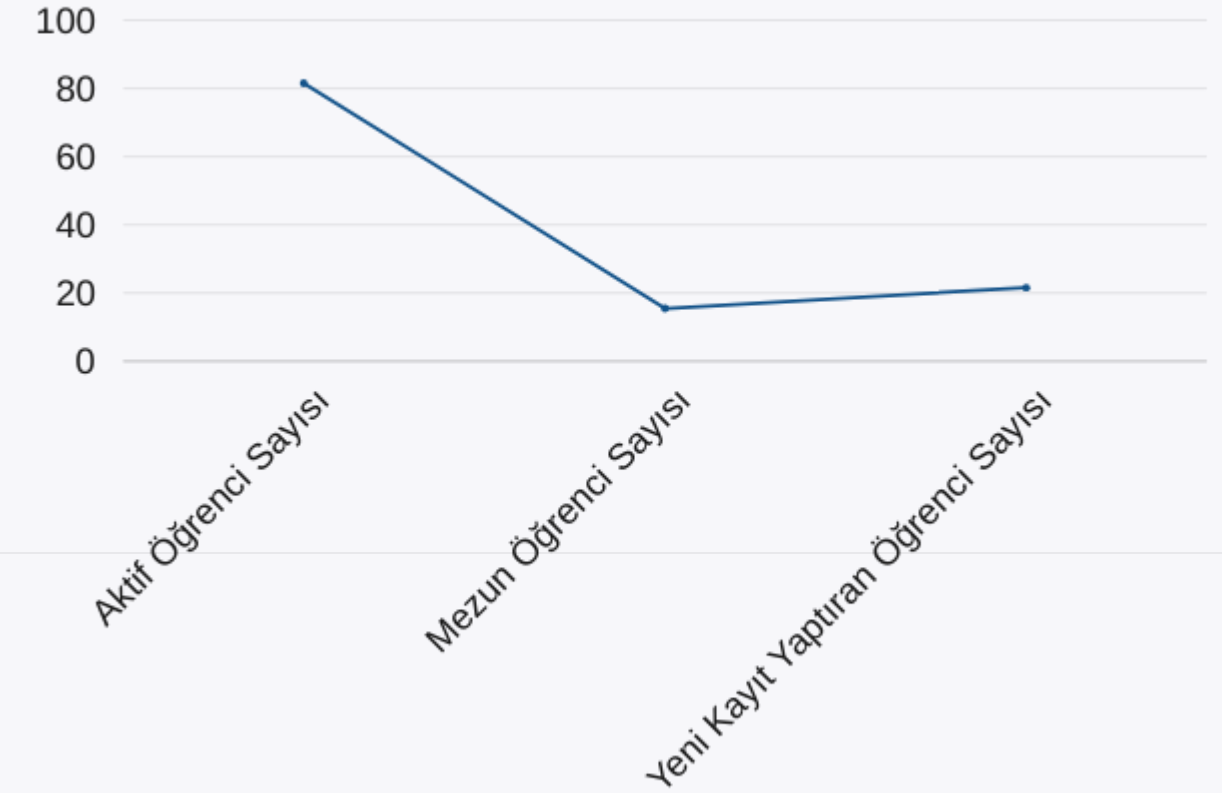

AKTİF EĞİTİM ALAN ÖĞRENCİ VE MEZUN SAYISI KARŞILAŞTIRMASI (2022)

Aktif eğitim alan öğrenci sayısı
81 bin 578

Mezun olan hemşire sayısı
15 bin 484

Yeni kayıt yaptırmış öğrenci
sayısı **21 bin 585**

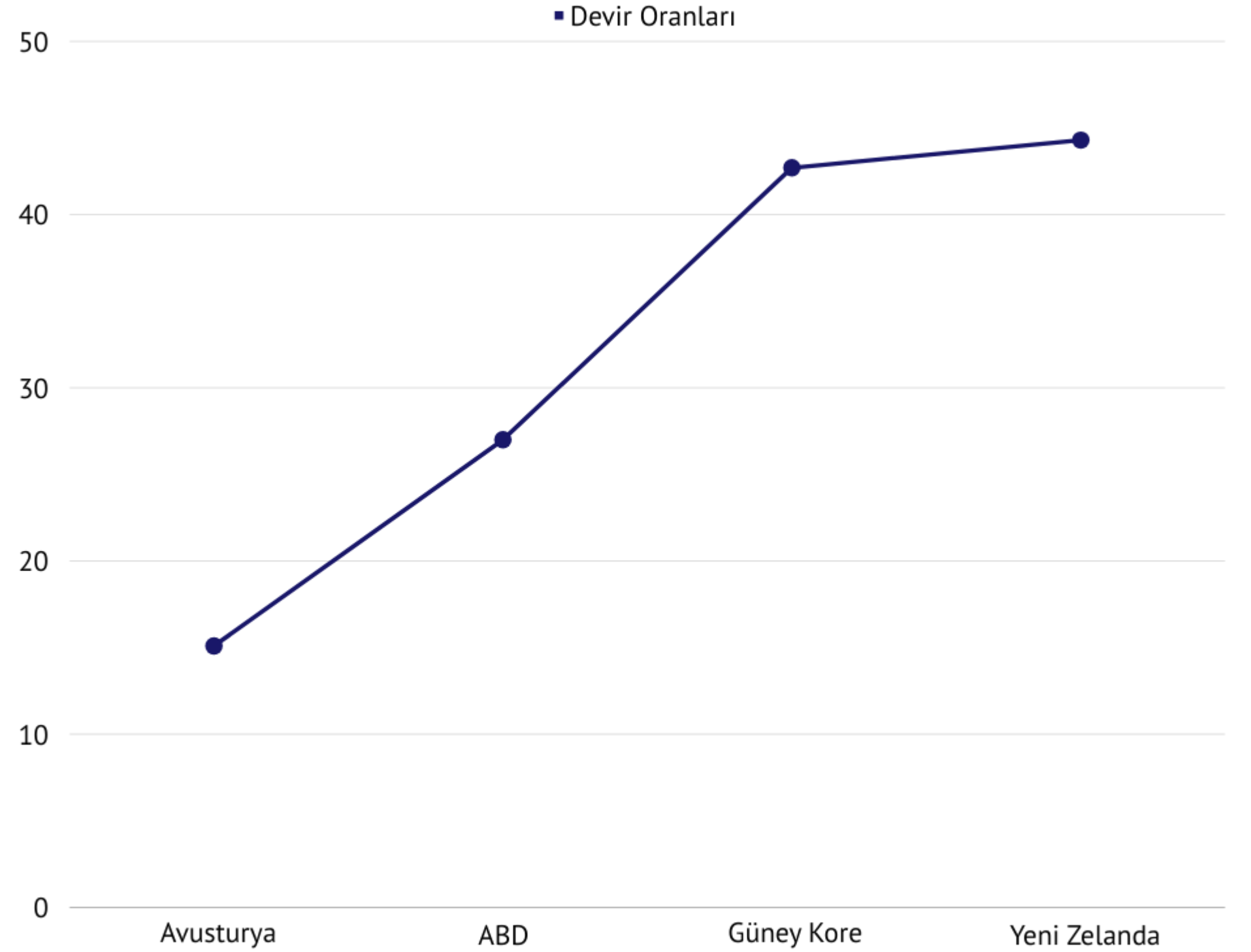
Türkiye'de her yıl ortalama 15-16 bin hemşire mezun oluyor.

HEMŞİRE SİRKÜLASYONU MALİYETLİDİR

Hemşire sirkülasyonu maliyetlidir.
Hemşirelik devir oranları, ülkeler arasında
önemli farklılıklar göstermekte olup,

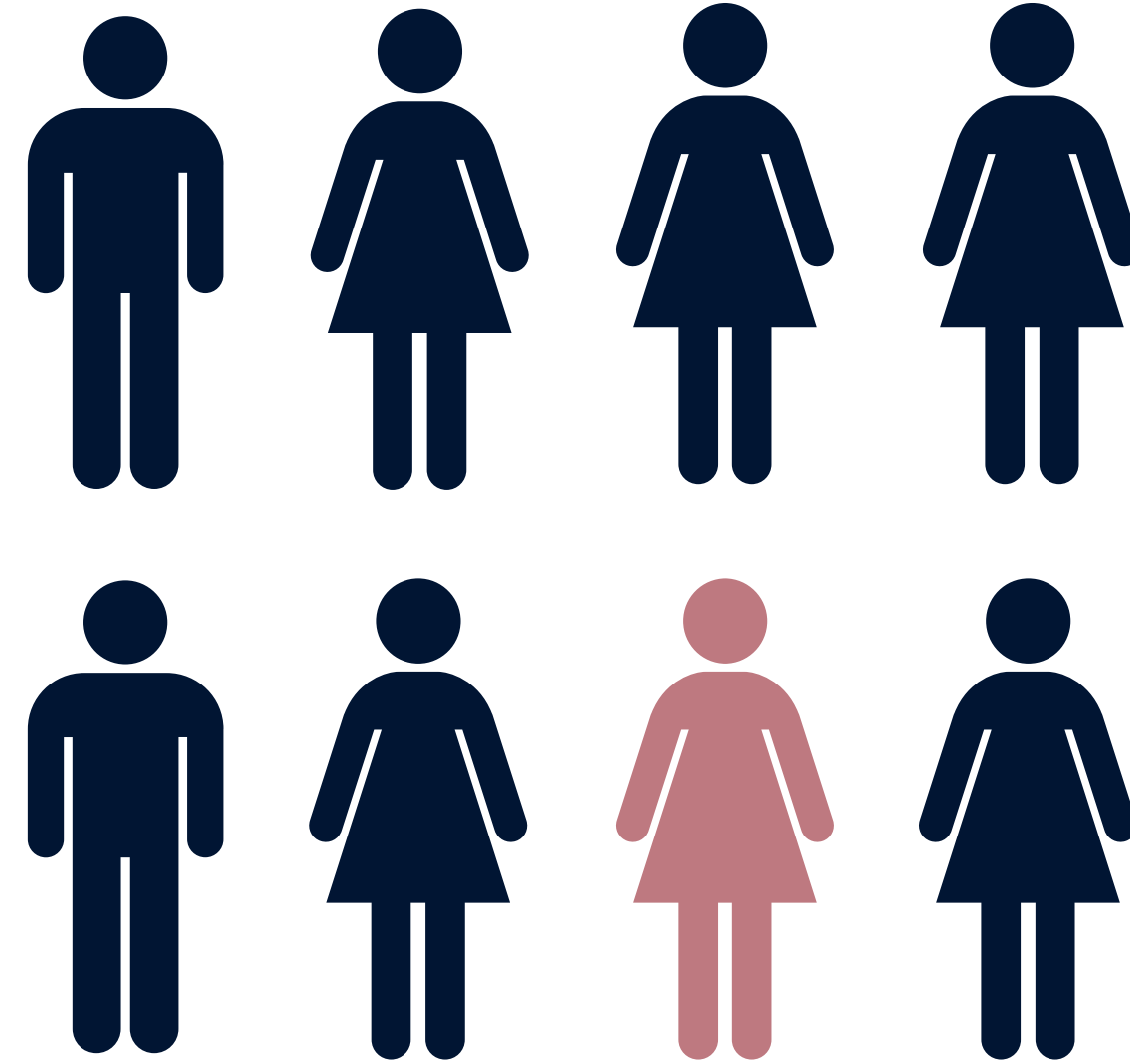
Avustralya'da %15,1,
ABD'de %27
Güney Kore'de %42,7
Yeni Zelanda'da %44,3
düzeyindedir.

Hemşire kaybı başına maliyetler de
değişiklik göstermekte, çeşitli araştırmalarda
21.000 - 88.000 ABD doları arasında
rakamlar belirtilmektedir (Bae, 2022).

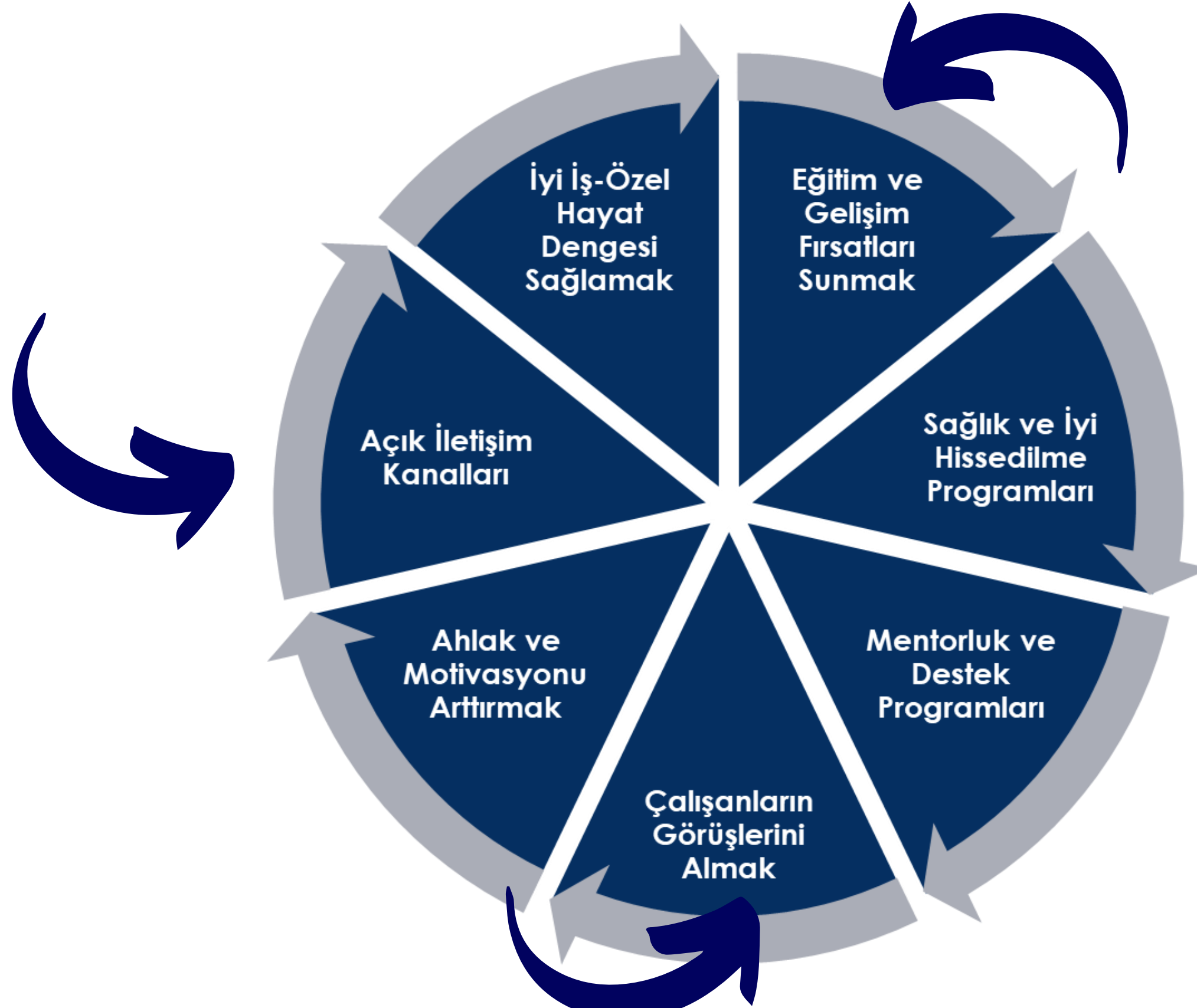
DSÖ RAPORUNA GÖRE

Her sekiz hemşireden biri
doğduğu veya eğitim aldığı ülke
dışında bir ülkede çalışmaktadır.

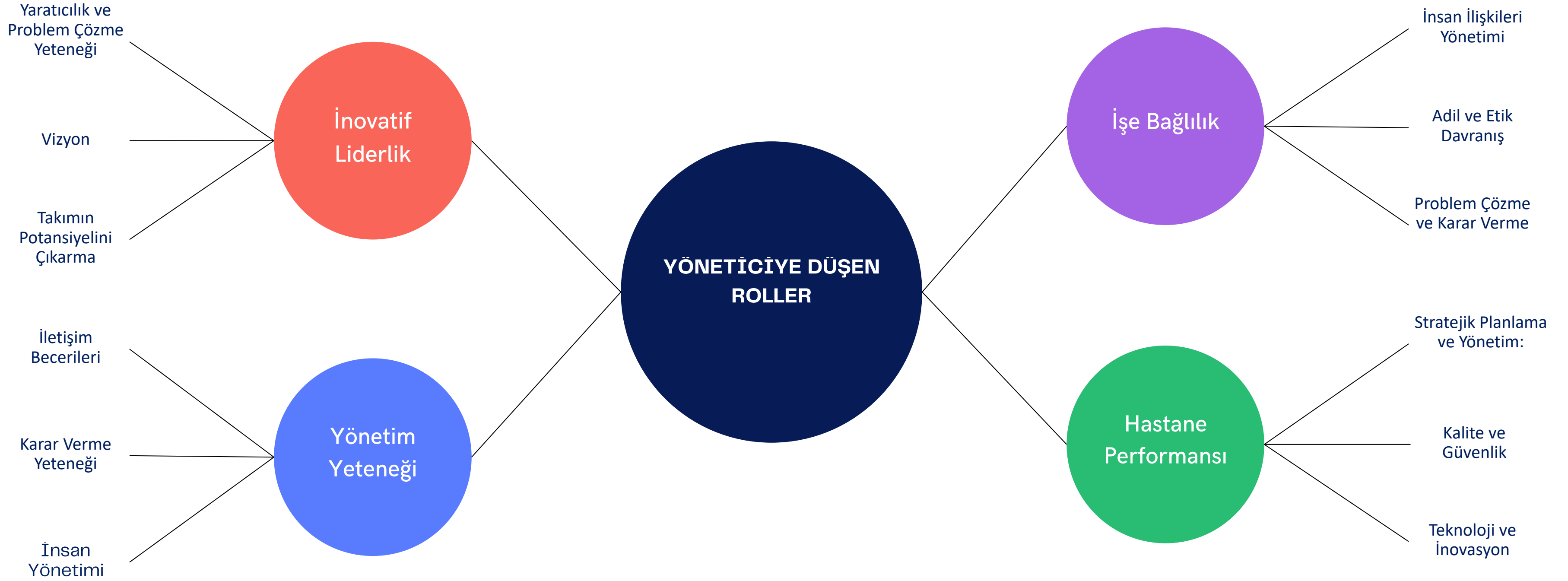

"WHO and partners call for urgent investment in nurses", WHO, newsrelease, Geneva, Web.7 April 2020.

HEMŞİRELERİN KURUMDAN AYRILMASINI ENGELLEMELİK İÇİN STRATEJİLER

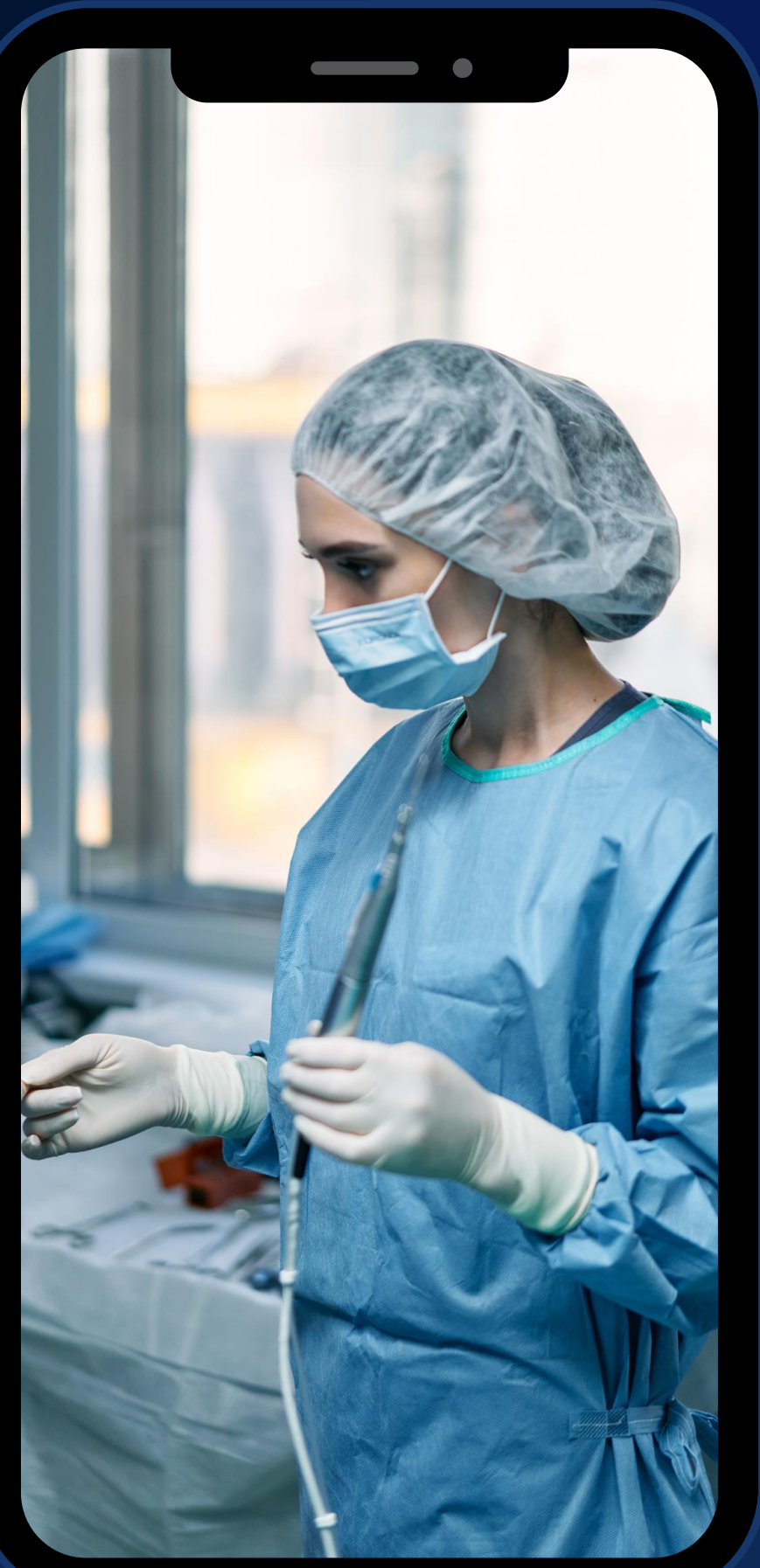
YÖNETİCİ HEMŞİRELERE DÜŞEN ROLLER

HEMŞİRELER

ÖNCÜ BİR SES

KÜRESEL SAĞLIĞI GÜVENCE ALTINA ALMAK İÇİN
HEMŞİRELİĞE YATIRIM YAPIN
& HAKLARINA SAYGI GÖSTERİN

Hemşirelik mesleğine yatırım yapın

Hemşirelerin hastalarına kaliteli ve güvenli bakımını sağlayabileceği hasta-hemşire oranları belirlenmeli ve uygulamaya geçirilmeli. Özel hastane, üniversite hastanesi ve kamu hastanelerindeki çalışma koşullarının ve özlük haklarının benzeştirilmesi sağlanmalı.

Hemşirelikte liderliğe yatırım yapın

Sağlık hizmetlerine yönelik karar alırken, düzenleme yaparken, hemşirelerin sahadan, tecrübeden, akademiden, bilimsel bilgiden beslenen potansiyellerinden faydalanılmalı.

Hemşirelerin ve sağlık çalışanlarının güvenliğini sağlamasına öncelik verin

Çalışma ortamları baskı ve şiddetten arındırılarak Sağlık profesyonelleri şiddeti karşı korunmalıdır. Sağlıkta şiddete yol açan, özendirilen, besleyen politika ve söylemlerden vazgeçilmeli

Hemşirelik eğitime yatırım yapın

Üniversitelerin hemşirelik bölümlerine, öğrencilerin nitelikli hemşireler olarak mezun olabilecekleri düzeyde tutulmalı.

Hemşirelerin sağlık ve esenliğinin sağlanmasına öncelik verin

Hemşirelerin hemşirelik yasa ve yönetmelikleri doğrultusunda özlük hakları düzenlemeleri gerçekleştirilmeli.

Her kurum kendi politikaları doğrultusunda;

- Hemşirelerin mezun oldukları okul,
- Deneyim yılı,
- Çalıştıkları alanın özelliklerine,

göre performansa dayalı bir ücret skala sistemini uygulamaları içine almasını önermekteyiz.

OHSAD ENSTİTÜSÜ HEMŞİRELİK EĞİTİM PROGRAMLARI

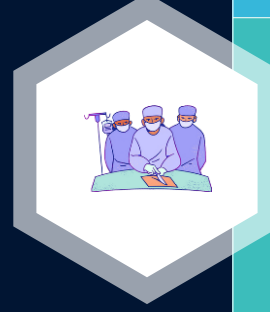
Diyabet Eğitim Hemşireliği Eğitimi

Yönetici Hemşire Geliştirme Programı

Yoğun Bakım Hemşireliği Eğitimi

Ameliyathane Hemşireliği Eğitimi

İnsan Odaklı Bakım Pleenetre Eğitimi

12-18 MAYIS HEMŞİRELİK HAFTASI KUTLU OLSUN!

"Hemşirelik; İyileştirici ve Birleştirici Bir Güçtür"

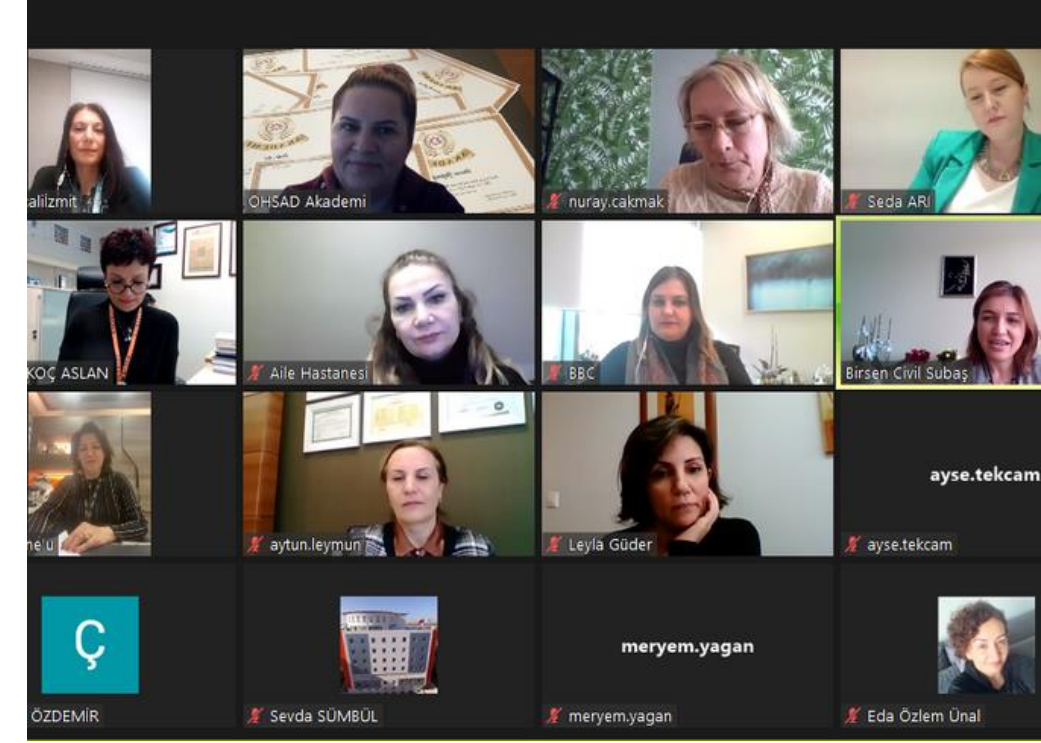

Hemşireler Günü Paneli
14 Mayıs Cumartesi Saat 10.00-14.00
Ünvan: Kayıt için entst@ohsad.org, akademi@ohsad.org mesaj gönderilebilir.

OHSAD AKADEMİ HEMŞİRELİK HAFTASI PANELİ 14 Mayıs 2022, Online

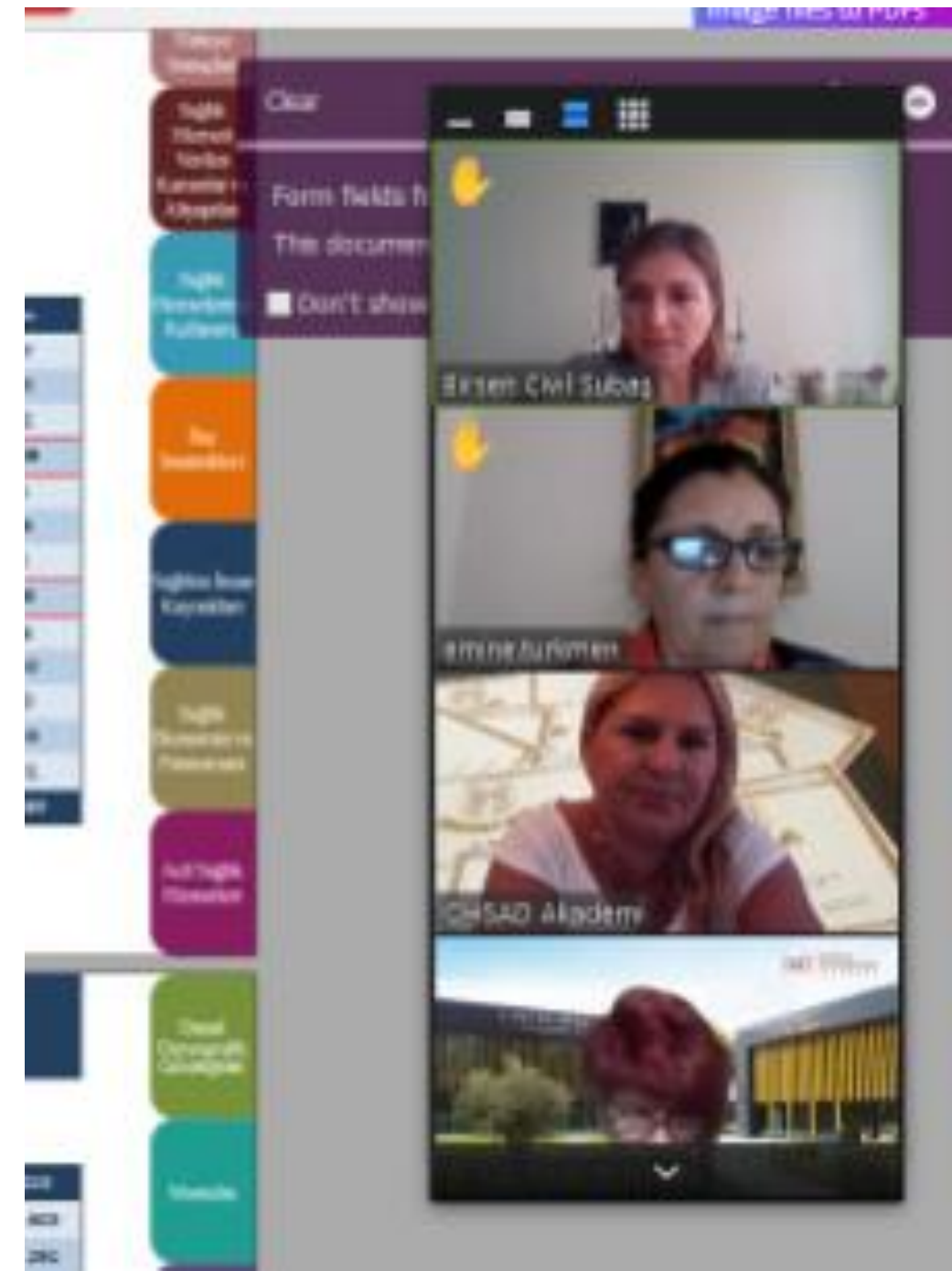
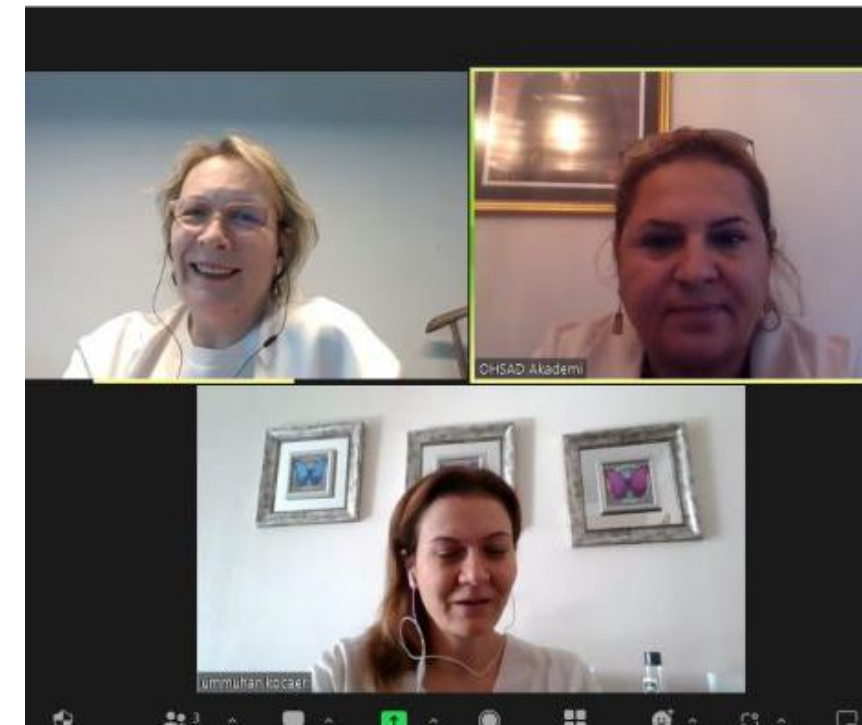
- 10.00 – 10.30 **Açılış Konuşmaları**
Dr. Reşat BAHAT, *OHSAD Genel Başkanı*
Msc. Dr. Ömer GÜZEL, *OHSAD Akademi & Enstitü Başkanı*
Nuray ERDEMİR ÇAKMAK, *OHSAD Enstitü Hemşirelik Komitesi Başkanı*
- Moderatör:**
Uzm. Hast. Yön. Güler TOSUNOĞLU, *OHSAD Akademi & Enstitü Koordinatörü*
- 10.30 – 11.00 **İnsan Odaklı Bakım Modeli**
Uzm.Hem.Rabia TÜLÜBAŞ, *VM Medical Park Maltepe Hasta Bakım Hizmetleri Müdürü*
- 11.00 – 11.30 **Magnet Akreditasyon Standartları**
Nazife Utlu Tan, *ASM Hasta Bakım ve Hemşirelik Hizmetleri Yöneticisi*
- 11.30 – 12.00 **Hemşirelerin Bağımsız Roller**
Doç. Dr. Emine TÜRKMEN, *Istinye Üniversitesi Öğretim Üyesi*
- 12.00 – 12.30 **Hastane Üst Yönetimlerinde Hemşireliğin Rolü**
Uzm. Hem. Aytün LEYMUN, *Emsey Hastanesi Sağlık Bakım Koordinatörü*
- 12.30 – 13.00 **Süreçlerimiz ve Zorluklarımız; Hemşirelik**
Cenk Sandıkcı, *Acıbadem Sağlık Grubu / İnsan Kaynakları Direktörü*
- 13.00 – 13.30 **Liderlik**
Nuray Erdemir ÇAKMAK, *MLP Care Hemşirelik Hizmetleri Direktörü*

Toplantı Linki : <https://us06web.zoom.us/j/81814759866?pwd=SmhVVVcvUDdic2dpc2FqZHUOWpwZ09>
Toplantı Kimliği : 818 1475 9866
Parola : 455869
İletişim : ohsad@ohsad.org - akademi@ohsad.org

OHSAD HEMŞİRELİK KOMİTESİ TOPLANTILARINDAN KARELER

Pano	Yazı Tipi	Paragraf	Stiller
15.10-15.50	Diyabette Kendi Kendine İzlem		Hemş. Zarfıye Tuğçe DEDE (Diyabet Eğitim Hemşiresi)
15.50-16.00	Günün Değerlendirilmesi Soru-Cevap		
17.11.2023 2. GÜN			
09.30-10.15	Diyabetin Akut ve Kronik Komplikasyonları		Hemş. Gülseren AYYILDIZ (Emsey Hastanesi Eğitim Hemşiresi)
10.15-10.30	Çay Kahve Arası		
10.30-12.00	Diyabette Oral Antidiyabetik Tedavi Seçenekleri		Uzm.Dr.Emel Sağlam (Bağcılar Eğitim ve Araştırma Hastanesi Diyabet Polikliniği)
12.00-13.00 Öğle Arası			
13.00-14.15	Diyabet ve Ölçütü de Güncel Tedavi Yaklaşımları		Dr. Sultan YURTSEVER ÇELİK (Diyabet Hemşireliği Derneği Yönetim Kurulu Üyesi)
14.15-14.30	Çay Kahve Arası		
14.30-15.00	Aktarılan ve Ailî Diyabette Diyabet Tedavileri		Uzm. Hemş. Rabia KAHRAMAN (Diyabet Komitesi Eğitim Koordinatörü)

OUR NURSES. OUR FUTURE.

International Council of Nurses

International Nurses Day
12 May 2023

Hemşirelerimiz geleceğimiz
ICN 2023

Hemşireler Öncü Bir Ses ,Küresel Sağlığı
Güvence Altına Almak İçin Hemşireliğe
Yatırım Yapın ve Haklara Saygı Gösterin
ICN 2022

NURSES
A VOICE TO LEAD
INVEST IN NURSING AND
RESPECT RIGHTS TO
SECURE GLOBAL HEALTH

DÜNYA KADIN HAKLARI GÜNÜ

5 Aralık 1934 yılında, Türkiye'de kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi, kadınlarımızın tarihsel bir zaferidir.

Kadınlarımızın elde ettiği bu hak, onların toplumun her alanında var olmalarını, güçlenmelerini ve lider olmalarını sağlamıştır. Mustafa Kemal Atatürk'ün de dediği gibi: **"Ey kahraman Türk kadını! Sen yerde sürünmeye değil, omuzlar üzerinde göklere yükselmeye layıksın."**

Bugün, bu değerli zaferi hatırlayarak, kadınların her gün hak ettikleri saygı ve eşitlikle yaşamalarını destekliyoruz. Dünya Kadın Hakları Günü'nü coşkuyla

kutluyoruz.

MLPCARE

TEŞEKKÜRLER

KAYNAKÇA

World Health Organization (WHO), Organisation for Economic Co-operation and Development, and The World Bank. (Ed.). (2018). Delivering quality health services: A global imperative for universal health coverage. Geneva: Switzerland.

<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/272465/9789241513906-eng.pdf?ua=1> (Erişim 17.05.2021). World Health Organization (WHO). (2020). State of the world's nursing 2020: investing in education, jobs and leadership. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/331677> (Erişim 17.03.2021).

Soydaş K, Harmanlı Seren AK. Dünyadaki bazı ülkelerde ve Türkiye'de hemşire istihdamı. Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi. 2023;10(1):128-133.

American Nurses Association (ANA) (2019). ANA's Principles for Nurse Staffing. Silver Spring, Maryland. https://cdn2.hubspot.net/hubfs/4850206/PNS3E_ePDF.pdf (Erişim: 17.07.2021).

Aiken, L. H., Sloane, D., Griffiths, P., Rafferty, A. M., Bruyneel, L. & Sermeus, W. (2017). Nursing skill mix in European hospitals: Cross-sectional study of the association with mortality, patient ratings, and quality of care. *BMJ Quality & Safety*, 26(7), 559-568.

<https://doi.org/10.1136/bmjqs-2016-005567> Bae, S. H., Kelly, M., Brewer, C. S. & Spencer, A. (2014). Analysis of nurse staffing and patient outcomes using comprehensive nurse staffing characteristics in acute care nursing units. *Journal of Nursing Care Quality*, 29(4), 318-326. <https://doi.org/10.1097/NCQ.0000000000000057>

Türkmen, E. (2015). Hemşire istihdamının hasta ve hemşire sonuçları ile organizasyonel çıktılara etkisi: Yataklı tedavi kurumlarında hemşire insan gücünü planlama. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 2(3), 69-80

Hemşirelik Yönetmeliği (2010).

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/03/20100308-4.htm> (Erişim: 21.07.2021)

Özdemir, A. (2021). Türkiye'de sağlık işgücü kamu istihdamı. *Sağlık Yönetimi ve Liderlik Dergisi*, (1), 59-69. <https://doi.org/10.35345/johmal.902400> Özkan, Ş. & Uydacı, M. (2020). Kamu hastanelerinde iş yüküne dayalı hemşire işgücü gereksiniminin belirlenmesi. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 7(3), 339-351.

Goldsteen, R. L., Goldsteen, K. & Goldsteen, B. (2020) *Jonas Introduction to the U.S. Health Care System*. (8th ed). New York: Springer Publishing Company. *Hemşirelik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun* (2007). <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/05/20070502-3.htm> (Erişim: 21.07.2021).

Yürümezoğlu, H. A. (2018). Hemşirelik lisans programları taban puanları ve mezunların kamu personeli seçme sınavı puan ortalamaları sıralamalarının incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 11(1), 35-40.

U.S. Bureau of Labor Statistics. (BLS) (2020). Occupational employment and wage statistics. <https://www.bls.gov/oes/current/oes291141>

Wilson, S., Bremner, A., Hauck, Y. & Finn, J. (2011). The effect of nurse staffing on clinical outcomes of children in hospital: A systematic review. *International Journal of Evidence-Based Healthcare*, 9(2), 97-121. <https://doi.org/10.1111/j.1744-1609.2011.00209.x>

World Health Organization (WHO), Organisation for Economic Co-operation and Development, and The World Bank. (Ed.). (2018). Delivering quality health services: A global imperative for universal health coverage. Geneva: Switzerland. <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/272465/9789241513906-eng.pdf?ua=1> (Erişim 17.05.2021).